

Jacques Sesiano, Books IV to VII of Diophantus' Arithmetica in the Arabic Translation Attributed to Qustā ibn Lūqā, Springer-Verlag, New York, Heidelberg, Berlin, 1982, 514 strani.

O Diofantu, antičnem matematiku iz Aleksandrije, ne vemo prav veliko. Niti tega ne, kdaj točno je živel in katere narodnosti je bil. Posredno, iz omemb njegovega imena v delih drugih matematikov in imen v njegovih lastnih delih, sklepajo, da je živel v 3. stoletju našega štetja. Ohranil se je epitaf, nagrobni napis v grških šestercih, ki je preprosta matematična naloga, katere rešitev nam da Diofantovo starost ob smrti, to je 84 let. Diofant je najbolj znan po svojem delu *Aritmetika*, v kateri se sam sklicuje na svoje *Porizme*, ki veljajo za izgubljeno delo. Na koncu Aritmetike je dodana še razprava *O večkotniških številih*, ki ni v celoti ohranjena. Pisal je v grščini, kakršno so v njegovem času uporabljali aleksandrijski učenjaki.

Zgodovina matematike govori o trinajstih knjigah Diofantove Aritmetike. Beseda *knjiga* pomeni zvezek, saj knjiga v današnji obliki v Diofantovem času še ni obstajala. Če se zanesemo na samega Diofanta, je bilo knjig zares trinajst, saj je tik pred prvo nalogo v prvi knjigi Aritmetike zapisal:

Tako bo postalo namreč začetniku vse lažje dostopno, postopki se mu bodo vtisnili v spomin in zato bodo njihove obravnave opisane v trinajstih knjigah.

Nato lahko preberemo deloma še danes aktualno besedilo:

Ker vem, moj zelo spoštovani Dionizij, da si zelo prizadevaš, da bi se naučil reševati aritmetične naloge, sem Ti torej poskusil znanstveno predstaviti postopek. Pri tem začenjam z opazovanjem narave in lastnosti števil, kajti na njih temelji vsa stvar.

Morda se bo snov zdela nekoliko težka, ker Ti je še popolnoma tuja in ker imajo začetniki pač malo upanja na uspeh. Toda s Tvojo pridnostjo in mojo predstavitvijo bo stvar postala lahko razumljiva, kajti hitro se učimo, če se združita prizadevnost in poučevanje.

Ne ve se zagotovo, kdo je bil Dionizij, ki ga omenja Diofant, morda kasnejši aleksandrijski škof. Ime Dionizij je v grški slovnični obliki pridevnik, izpeljan iz imena Dioniz. Dioniz, sin Zevs, je bil grški bog grozdja, vina, veselja, plodnosti, blaznosti in ekstaze.

Ime Dionizij (Dionysius) je sicer precej pogosto v zgodovini. V Sirakuzah sta vladala Dionizij I. (432–367 pne.) in Dionizij II. (397–343 pne.), oče in sin, s katerima je imel opravka Platon (427–347 pne.). Znan je filozof in matematik Dionizij iz Kirene (2. stoletje pne.). Iz Aleksandrije je prihajal

